

Immigració i discapacitat intel·lectual

La doble discriminació agreuja la situació dels nouvinguts

Raúl Alcáza

Director de la Residència i Centre de Dia
 Sant Pere Claver – Fundació Serv

Les persones nouvingudes amb una discapacitat intel·lectual tenen més dificultats d'adaptació que la resta d'immigració, perquè els hi resulta més complicat expressar-se adequadament per ser compresos i atesos. A més, la discapacitat també agreuja la seva situació i les exposa a un perill de doble discriminació amb arguments absolutament xenòfobs.

Un 5% dels immigrants que arriben a l'Estat espanyol presenten tipus de discapacitat i Catalunya és la regió capdavantera a acollir nous nouvinguts, segons el Comitè Espanyol de Representació de Persones amb Discapacitat. D'aquest percentatge no hi ha dades concretes que especifiquin quantes persones presenten discapacitat intel·lectual.

En part, això es deu a la gran dificultat d'avaluar la discapacitat intel·lectual d'aquestes persones, amb qui apareixen interferències d'identificació i de l'idioma (quan és diferent) i la cultura (segons el país d'origen). En canvi, el temps que s'estudia és la problemàtica general que presenten les persones immigrants a nivell emocional a causa del seu desarrelament cultural i familiar, entre d'altres.

John W. Berry, professor emèrit de Psicologia de la Universitat de Queen's, va proposar l'any 1997 un model psicològic per explicar el procés d'aculturació, de manera en què una persona s'introdueix a una cultura diferent. Aquest és un dels models més difosos a l'hora d'estudiar en profunditat la població immigrant.

Segons Berry hi ha quatre formes diferents d'introduir-se en la cultura d'acollida:

1. **Integració.** Actituds positives envers ambdós contextos culturals, el d'origen i el d'acollida
2. **Assimilació.** Acceptació i predisposició positiva envers el nou entorn cultural, acompanyat de rebuig i menyspreu cap el d'origen
3. **Separació.** Rebuig davant la cultura d'acollida i idealització de la cultura d'origen
4. **Marginació.** Negació dels dos contextos culturals

D'aquest model se n'han derivat diversos estudis que conclouen que en funció de l'estratègia adoptada poden presentar-se l'aparició de problemes de salut mental. Fins i tot poden augmentar les expressions d'agressivitat fruit de la dificultat d'expressar-se de la baixa autoestima, que probablement no apareixerien en el seu entorn d'origen. Si ja és freqüent que les persones immigrants pateixin estrès, ansietat i trastorns de l'estat d'ànim, encara ho és més en casos d'estat de separació o marginació.

Planificació centrada en la persona

A més, imaginem com aquestes circumstàncies encara es poden agreujar més quan parlem de persones amb discapacitat intel·lectual. Aquestes presenten majors dificultats d'interpretació del que passa al seu voltant, dels sentiments que se'ls hi generen i les dificultats d'expressar-ho adequadament per poder ser compresos i ajudades. Un altre factor que encara agreuja més la seva situació és el risc de patir una doble discriminació quan es dona la condició d'immigrant i persona amb discapacitat. Rebuig per part de la societat per expressions purament xenòfobes, i en d'altres casos argumentades en la por que aquest col·lectiu rebí més ajudes que la gent autòctona.

Considerant que els tres factors clau per a la integració d'una persona immigrant són la llengua, el treball i l'accés i participació a les xarxes socials, podem imaginar com n'és de difícil aquest procés per a una persona immigrant quan presenta discapacitat intel·lectual. Segurament li serà més difícil aprendre un nou idioma –en el cas que sigui diferent del seu país d'origen–, i encara més accedir al mercat laboral. Respecte a la seva presència a xarxes socials, encara se'ls hi presenten més limitacions per a la igualtat d'oportunitats: depèn de la cultura del país d'origen, en el cas de persones amb discapacitat intel·lectual o bé la família els reclou a casa o bé no els perceben com a persones amb discapacitat i, per tant, no s'accepten les ajudes o els serveis especialitzats que se'ls hi podrien oferir.

"La llengua, el treball i l'accés i participació a les xarxes socials són clau en la integració d'una persona"

La immigració, etnocèntricament parlant, és un problema percebut en relació al poc desenvolupament dels països d'origen, quan en realitat és Occident qui entorpeix el desenvolupament d'altres regions per tal de mantenir el monopoli consumista. En aquest sentit, els mitjans de comunicació locals ajuden a crear una imatge estereotipada del nouvingut i, fins i tot, alarmista quan es parla d'arribades massives.

Alguns dels elements que clarament afavoriran la no creació de guetos i la integració de diferents estereotips són la lluita contra els estereotips i una política compromesa que afavoreixi l'atenció de la immigració des del reconeixement a l'especificitat de cada origen cultural i posant-lo en va element de riquesa per a tota la societat, la promoció del paper de l'immigrant en l'organització de la vida del barri (i fins política), i una major inversió en ajudes per a adaptar els mitjans d'intervenció socials i sanitaris per a les persones que situació d'especial vulnerabilitat, com és el cas de les persones amb discapacitat.

Llegeix més articles a **"la càpsula"**

Visita la web de **Sant Pere Claver - Fundació Sanitària**

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03 | info@spcsalut.org | www.spcsalut.org